

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 6 (103)

Субота, 26 лютага 1972 г.

Год выдання 3-ці

Цана 2 кап.

ПАСТАНОВА ЦК КПСС

АБ ПАДРЬХОЎЦЫ ДА 50-ГОДДЗЯ ЎТВАРЭННЯ САЮЗА САВЕЦКІХ САЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК

(3 Паставы ЦК КПСС)

30 снежня 1972 года рабочы клас, калгаснае сялянства, працоўная інтэлігенцыя, увесь савецкі народ будучы адзначаць 50-годдзе ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

50-годдзе ўтварэння СССР — вялікае свята нашага шматнацыянальнага народа.

Падрыхтоўка да гэтага юбілею праходзіць пад уздзеяннем ідэй і рашэнняў XXIV з'езда ЦК КПСС. Велізарны працоўны і палітычны ўздым, з якім працоўныя выконваюць намечаныя з'ездом планы, з новай сілай дэманструе маральна-палітычнае адзінства нашага грамадства, маналітна згуртаванасць партыі і народа, непарушную дружбу і брацтва супрацоўніцтва ўсіх народаў вялікага Савецкага Саюза. Ідэй з'езда садзейнічаюць далейшай кансалідацыі сусветнай сацыялістычнай садружнасці, камуністычнага і рабочага руху, аказваюць дабравольны ўплыў на ўсё міжнароднае становішча, на ўмацаванне міру і бліскі народаў.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі з'явілася галоўнай палітычнай умовай ажыццяўлення карэніных сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў, усабоджэння ў жыццё ленынскай праграмы па нацыянальнаму пытання, узнікнення савецкіх рэспублік. Агульнай інтарэсы працоўных розных нацыянальнасцей, якія сталі на шлях будаўніцтва новага грамадства, іх імкненне да аб'яднання намагаючы і брацтва супрацоўніцтва знайшлі сваё практычнае ажыццяўленне ў стварэнні ў снежні 1922 года аднай шматнацыянальнай дзяржавы — Саюза ССР.

Утварэнне СССР па сваёй палітычнай значнасці і сацыяльна-эканамічных выніках займае выдатнае месца ў гісторыі Савецкай дзяржавы. Гэта гістарычная падзея — пераканаўчая перамога ідэй пралетарскага інтэрнацыяналізму, плённы вынік ажыццяўлення ленынскай нацыянальнай палітыкі Камуністычнай партыі. Утварэнне Савецкага Саюза з'явілася адным з рашаючых фактараў, якія забяспечылі спрыяльныя ўмовы для перабудовы грамадства на сацыялістычных асновах, уядму эканомікі і культуры ўсіх савецкіх рэспублік, умацавання абароннай магутнасці і міжнародных пазіцый шматнацыянальнай дзяржавы працоўных. Савецкі Саюз увавасабіле сабой небывалы раней у гісторыі адносны адзінства і дружбы свабодных народаў. Гэта дружба — адна з найвялікшых заваёў сацыялізму, магутная

рухаючая сіла савецкага грамадства, невычарпальная крыніца творчага стварэння працоўных усіх нацыянальнасцей СССР у імя самай высокароднай мэты — пабудовы камунізму.

Найвялікшая заслуга ў стварэнні шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы належыць правадзю партыі і на роўна Уладзіміру Ільічу Леніну. Творча развіваючы ідэй К. Маркса і Ф. Энгельса, ён стварыў стройнае вучэнне па нацыянальнаму пытання, распрацаваў навуковыя прынцыпы нацыянальнай палітыкі Камуністычнай партыі. Марксізм-ленінізм раскрыў месца і ролю нацыянальнага пытання ў рэвалюцыйным пераўтварэнні свету, паказаў яго падпарадкаванасць інтарсам класавай барацьбы пралетарыату, інтарсам сацыялізму. Неад'емнай часткай часткай ленынскай нацыянальнай праграмы з'явілася патрабаванне пабудовы партыйных і іншых арганізацый пралетарыату па інтэрнацыянальнай прыкмеце. У тэорыі і на практыцы была даказана жыццёвая неабходнасць аднаўлення пралетарыату ўсіх нацыянальнасцей у барацьбе супраць капіталістычнага рабства, за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне.

Народы нашай краіны стагоддзімі сумесна змагаліся супраць царызму, сацыяльнага і нацыянальнага прыгнечання. Гэта вызваленчая, рэвалюцыйная барацьба набыла лічы большы размах, свядомы, мотанакіраваны і арганізаваны характар з зараджэннем рабочага руху і асабліва са стварэннем У. І. Леніным большавіцкай партыі. Магутным фактарам мабілізацыі і арганізацыі народаў Расіі на барацьбу супраць самадзяржаў і капіталізму сталі ідэй марксізму-ленінізму, прынцыпы пралетарскага інтэрнацыяналізму. Яны ўзбагацілі скарбніцу тэорыі і практычнага вопыту міжнароднага камуністычнага і рабочага руху.

Пад кіраўніцтвам партыі ў класавых бівках зараджалася, мацнела і загартоўвалася адзінства і баявая таварыскасць усёрасійскага пралетарыату. Рабочыя Петраграда і Масквы, Кіева і Адэсы, Іванава-Вазнясенска і Ніжняя Ноўгарада, Харкава і Екацярынаслава, Баку і Тыфліса, Мінска і Вільня, Рыгі і Рэвеля, Казані і Растоўна-Доне, Данбаса і Урала, многія іншыя прамысловых цэнтраў выступілі як магутная інтэрнацыянальная рэвалюцыйная сіла.

Свядомы пралетарыі пастаянна дабіваліся цяжнейшага згуртавання рабочых, бядней-

шага сялянства ў барацьбе з рэакцыяй, адмятаючы прэч любыя формы буржуазна-нацыянальнай ідэалогіі, ніхай гэта будзе вялікадзяржаўны шавінізм або мясцовы нацыяналізм, нацыянальная фанабэрыскасць або нацыянальны нігілізм, антысемітызм або слянізм. Старому свету класавога і нацыянальнага прыгнечу, нацыянальнай варажасці і адасаблення Камуністычнай партыі, рабочы клас проціпаставілі новы свет адзінства працоўных, у якім німа месца для найменшага прыгнечання чалавека чалавекам, адной нацыі другой, для якіх-небудзь нацыянальных прывілей.

Ленынская партыя, рабочы клас рашуча адстойвалі раўнапраўе ўсіх нацый і народнасцей, права нацый на самавызначэнне, аж да ўтварэння самастойных дзяржаў у імя ўсталявання цеснага добраахвотнага саюза раўнапраўных народаў. «Мы патрабуем свабоды самавызначэння, г. зн. незалежнасці, г. зн. свабоды аддзялення прыгнечаных нацый не таму, каб мы марылі аб гаспадарчым раздараенні або аб ідэале дробных дзяржаў, — пісаў Ленін незадоўга да Кастрычніцкай рэвалюцыі, — а, наадварот, таму, што мы хочам буйных дзяржаў і збліжэння, нават зліцця, нацый, але на справядліва дэмакратычнай, сапраўды інтэрнацыяналістычнай базе, немагчымай без свабоды аддзялення» (Поўны збор твораў, т. 27, стар. 68).

Вопыт утварэння шматнацыянальнай дзяржавы новага тыпу паказвае, што толькі сацыялістычная рэвалюцыя забяспечвае цеснае аб'яднанне ўсіх народных сіл на чале з рабочым класам з мэтай ліквідацыі сістэмы капіталістычнай эксплуатацыі і разам з ёй — сістэмы нацыянальнага прыгнечу. Рашаючай палітычнай перадумовай выканання гэтай гістарычнай задачы, фарміравання сацыялістычнага спосабу жыцця нацый і народнасцей краіны з'явілася ўсталяванне диктатуры пралетарыату, а галоўнай эканамічнай перадумовай — усталенне грамадскай уласнасці на сродкі вытворчасці.

Выдатнае значэнне для згуртавання народаў у шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржаве мела стварэнне ў ходзе рэвалюцыйных выступленняў мас такой формы ўлады працоўных, як Саветы. Дзякуючы іх блізкасці і даступнасці ўсім слаям працоўнага насельніцтва Саветы далі магчымасці аб'яднаць вакол рабочага класа шматлікія масы сялянства, усіх працоўных розных нацыянальнасцей. Сама інтэрна-

ШМАТНАЦЫЯНАЛЬНЫ САВЕЦКІ НАРОД
СУСТРАКАЕ 50-ГОДДЗЕ ЎТВАРЭННЯ СССР
МАГУТНЫМ, МАНАЛІТНА ЗГУРТАВАНЫМ,
УПЭУНЕНА І МЭТАНАКІРАВНА ІДУЧЫМ
ПАД КІРАЎНІЦТВАМ КАМУНІСТЫЧНАЙ
ПАРТЫІ НАПЕРАД ПА ШЛЯХУ, НАМЕ-
ЧАНАМУ ЯЕ ПРАГРАМАЙ, XXIV
З'ЕЗДАМ КПСС.

цыянальная прырода Саветаў стымулявала працоўныя масы рэспублік да стварэння аднай дзяржавы. Вопыт дзейнасці Саветаў паказаў, што рабочыя і сяляне могуць паспяхова кіраваць дзяржавай на аснове самага шырокага і паслядоўнага дэмакратызму, поўнай нацыянальнай роўнасці.

У нашай шматнацыянальнай краіне нацыянальнае пытанне выступала як адно з карэніных пытанняў будаўніцтва сацыялістычнага грамадства. Ад яго правільнага вырашэння ў многім залежыў лёс новага ладу. Толькі Камуністычная партыя, якая выражае надзёныя інтарэсы рабочага класа, усіх працоўных, праводзіць ленынскаму нацыянальнаму палітыку, магла згуртаваць усе нычы і народнасці ў адзінае інтэрнацыянальнае брацтва і накіраваць іх намаганні на стварэнне новага грамадства. Яна з гонарам выканала гэтую гістарычную задачу таму, што няўхільна кіравалася тэорыяй марксізму-ленінізму.

У прынятых пасля перамогі Кастрычніка Дэкларацыі правоў народаў Расіі, Дэкларацыі правоў працоўнага і эксплуатаванага народа, Канстытуцыі РСФСР і іншых савецкіх рэспублік абвешчаны асноўныя прынцыпы палітычнага, эканамічнага і культурнага будаўніцтва ў эпоху диктатуры пралетарыату. Усім савецкім рэспублікам, створаным у ходзе рэвалюцыі народамі былой царскай Расіі, было ўласціва натуральнае імкненне да федэратыўнага аб'яднання. Стаўшы на шлях пабудовы сацыялізму, яны ўсё цяжней аргументавалі вакол Расійскай Сацыялістычнай Федэратыўнай Савецкай Рэспублікі, якая з'явілася свайго роду праобразам Саюза ССР. На працягу першага півгоддзя Савецкай ўлады былі набыты багаты вопыт развіцця новых, сацыялістычных узаемаадносін і супрацоўніцтва паміж нацыямі і народнасцямі.

Утварэнне шматнацыянальнай дзяржавы рабочых і сялян — працяг справы Вялікага Кастрычніка, рэвалюцыйных пераўтварэнняў у маштабах усёй краіны. Яно дыктавалася аб'ектыўным ходам гістарычнага развіцця. На аснове глыбокага навуковага аналізу У. І. Ленін паказаў: што:

без цяжнейшага саюза савецкіх рэспублік немагчыма адстаць іх існаванне перад тварам сусветнага імперыялізму; захаванне і ўмацаванне саюза сацыялістычных рэспублік — гэта мера, якая «нам патрэбна, як патрэбна сусветнаму камуністычнаму пралетарыату для ба-

рабцы з сусветнай буржуазіяй і для абароны ад яе інтрыг» (т. 45, стар. 360);

без саюза савецкіх рэспублік, іх цеснага эканамічнага супрацоўніцтва неажыццявіма адваўленне разбурэння імперыялізмам прадуцыйных сіл, стварэнне аднай, рэгулюемай па агульнаму плану, сацыялістычнай гаспадаркі, забеспячэнне рацыянальнага грамадскага падзелу працы і эфектыўнае выкарыстанне прыродных багаццяў на карысць усіх народаў краіны;

без цеснага саюза савецкіх рэспублік немагчыма забяспечыць няўхільны рост дабрабыту працоўных, усебаковае развіццё і росквіт культуры ўсіх нацый і народнасцей краіны.

Усе гэтыя акалічнасці настойліва патрабавалі аб'яднання савецкіх рэспублік у адну саюзную дзяржаву, здольную забяспечыць і знешнюю бласкву, і ўнутраны гаспадарчы поспех, і свабоду нацыянальнага развіцця народаў.

У. І. Ленін усебакова распрацаваў пытанне аб нацыянальна-дзяржаўных адносінах па ўмовах диктатуры пралетарыату. Ён непасрэдна накіраваў будаўніцтва сацыялістычнай дзяржаўнасці, аказваў вялікую дапамогу камуністам усіх рэспублік.

Утварэнне шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы — выдатны вынік рэвалюцыйнай творчасці ўсіх савецкіх народаў на чале з рабочым класам пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі. Цяга працоўных савецкіх рэспублік да аб'яднання ў адной дзяржаве мацнела ў жорсткіх сутычках з сіламі знешняй і ўнутранай контррэвалюцыі. Ваенна-палітычны саюз, які склаўся ў ходзе грамадзянскай вайны, цяжнейша наардынацыя знешнепалітычнай дзейнасці, сумесныя намаганні па адваўленню народнай гаспадаркі, эканамічнаму развіццю і ўмацаванню абароназдольнасці натуральна садзейнічалі пераходу да аб'яднання раўнапраўных народаў у адну сацыялістычную сям'ю.

Гэты прагрэсіўны гістарычны працэс не быў лёгкім і простым. Давялося пераадоляваць невялікія цяжкасці, звязаныя з эканамічнай і культурнай адсталасцю, змаганца супрацьспроб контррэвалюцыйна выкарыстаць у сваіх мэтах спадчыну мінулай нацыянальнай варажасці, буржуазны нацыяналізм і вялікадзяржаўны шавінізм, супрацьдзейнічаць нацыяналістам унутры партыі. Галоўным

(Працяг на 2-й стар.)

ПАСТАНОВА ЦК КПСС АБ ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА 50-ГОДДЗЯ САЮЗА САВЕЦКІХ САЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК ЎТВАРЭННЯ

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

выразнікам тэндэнцыі да аб'яднання, вядучай сілай гэтага працэсу, як і сацыялістычнай рэвалюцыі, выступаў рабочы клас. Пролетары пад кіраўніцтвам большавіцкіх арганізацый унеслі ў масы працоўных дух класавай, інтэрнацыянальнай салідарнасці, згуртавалі іх на агульнай палітычнай платформе Саветаў улады і барацьбы за сацыялізм.

Утварэнне СССР з'явілася вынікам тэарэтычнай і палітычнай работы партыі, рознабаковага вопыту савецкіх народаў і адлюстравала іх спадзяванні. Ленінская ідэя стварэння Саюза ССР была гарача падтрымана рабочым класам, працоўным сялянствам, перадавой інтэлігенцыяй і ўзасобілася ў сапраўды ўсенародны аб'яднальны рух. Пытанне аб аб'яднанні савецкіх рэспублік шырока абмяркоўвалася на губерньскіх, павятовых і валасных з'ездах Саветаў, на шматлюдных мітынгах і сходах. Масы працоўных усіх нацыянальнасцей выказалі непаніжну волю і рашучасць згуртаваць свае сілы і рэсурсы для дасягнення агульнай мэты — пабудовы сацыялізму і камунізму.

Рашэнні аб аб'яднанні ў саюз былі прыняты з'ездамі Саветаў усіх рэспублік 30 снежня 1922 года і Усесяюзны з'езд Саветаў аднадушна прыняў Дэкларацыю аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. У ёй была выказана цвёрдая ўпэўненасць, што новая саюзная дзяржава з'явіцца дастойным уяўляемнем закладзеных ішчэ ў кастрычніку 1917 года асноў мірнага супольнага жыцця і брацкага супрацоўніцтва народаў.

Добраахвотнае ўваходжанне савецкіх рэспублік у Саюз ССР з'явілася прым выразненнем іх сацыялістычнага свэрэннітэту і забяспечыла яго надзейны гаранты. Дагавор аб утварэнні СССР, аб'яднаў і для саюзную дзяржаву заключылі Расійская Сацыялістычная Федэратыўная Савецкая Рэспубліка, Украінская Сацыялістычная Савецкая Рэспубліка, Беларуская Сацыялістычная Савецкая Рэспубліка, Закаўказская Сацыялістычная Федэратыўная Савецкая Рэспубліка (у складзе Азербайджана, Арменіі, Грузіі).

Ленінскія прынцыпы добраахвотнага дзяржаўнага саюза раўнапраўных народаў былі пакладзены ў аснову першай Канстытуцыі СССР, канчаткова зацверджанай II Усесяюзным з'ездам Саветаў 31 студзеня 1924 года.

У працэсе пабудовы сацыялізму паступова складаліся спрыяльны сацыяльна-эканамічны ўмовы для працягнення і ўдасканалення нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва Саюза ССР. У 1924 годзе ўтвораны Туркменская і Узбекская, а ў 1929 годзе — Таджыкская Сацыялістычныя Рэспублікі. У 1936 годзе Казахская і Кіргіская аўтаномныя рэспублікі пераўтвораны ў саюзныя. У гэтым жа годзе Азербайджанская, Армянская і Грузійская Сацыялістычныя Рэспублікі, раней створаныя Закаўказскую СФСР, неспрэчна ўвайшлі ў склад СССР. Палітычнае развіццё адраджэння рэвалюцыйнай нацыі знайшло сваё выражэнне таксама ва ўтварэнні аўтаномных рэспублік, аўтаномных абласцей і нацыянальных акруг.

Канстытуцыя СССР, прынятая 5 снежня 1936 года, за-

надаўча замацавала перамогу сацыялізму, асновы сацыяльнай і дзяржаўнай арганізацыі сацыялістычнага грамадства ядналі савецкіх народаў.

Знамянальным падзеям у жыцці нашай шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы з'явіліся ўз'яднанне Украінскага народа ў 1939 — 1945 гадах, уз'яднанне беларускага народа ў 1939 годзе. У 1940 годзе працоўныя Латвіі, Літвы, Эстоніі ў ходзе рэвалюцыйнай барацьбы аднавілі савецкую дзяржаўнасць; на аснове свабоднага волевыказвання народаў Латвійскай, Літоўскай і Эстонскай Саветаў Рэспублік увайшлі ў Саюз ССР. У выніку ўз'яднання малдаўскага народа Малдаўская АССР была пераўтворана ў саюзную рэспубліку.

Суровай праверкай трываласці СССР была Вялікая Айчыная вайна. Сутычка з вельмі небяспечным ворагам чалавечтва — гітлераўскім фашызмам — наглядна прадэманстравала, што савецкія народы толькі ў саюзе, агульнымі сіламі могуць адстаяць сваю свабоду і незалежнасць, свае рэвалюцыйныя заваяванні. Вайна разбурыла надзею сусветнага імперыялізму на адраджэнне нацыянальных міждобі, на развал шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы. Народы СССР у адзіным страі гераічна змагаліся і самааддана працавалі ў імя абароны сваёй сацыялістычнай Айчыны, агульнай перамогі над ворагам, паказалі свету цуды стойкасці і мужнасці. Гістарычная перамога ў Айчынай вайне ярка паказала перавагі сацыялістычнага грамадскага і дзяржаўнага ладу, вялікую жыццёвую сілу і непарушнасць Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

І ў пасляваенныя гады аднаўлення народнай гаспадаркі, і ў наступны перыяд камуністычнага будаўніцтва ўзмацняюцца выдатныя рысы ленінскай дружбы народаў СССР — вернасць сацыялістычнай Радзіме, самаадданасць, працавітасць, узаемная дапамога. Сусветная гісторыя ішчэ ніколі не бачыла ва ўзаемаадносных дзесятках нацый і народнасцей такога непарушнага адзінства інтэрэсаў і мэт, волі і дзейнасці, такой духаўнай блізкасці, давер'я і ўзаемнай клопатлівасці, якія пастаянна працягваюцца ў нашым брацкім саюзе.

Рыхтуючыся да 50-годдзя ўтварэння СССР, Камуністычная партыя, савецкі народ з законнай гордасцю аглядаюць пройдзены шлях гераічных перамог і здзяйсненняў. Да знамянальнага юбілею Саветы Саюз прыходзіць з вялікімі дасягненнямі ва ўсіх галінах жыцця.

У гэтых дасягненнях велізарная роля належыць брацкай дружбе працоўных усіх нацыянальнасцей. Толькі аб'яднанне ўсіх сіл і рэсурсаў краіны дало магчымасць савецкім людзям у найкарыцейшы гістарычны тэрмін ліквідаваць эканамічную і культурную адсталасць, якая дасталася ў спадчыну ад царызму і капіталізму, ажыццявіць індустрыялізацыю краіны і сацыялістычнае пераўтварэнне сельскай гаспадаркі, сапраўдную культурную рэвалюцыю, пабудоваць сацыялізм і ператварыць Саюз ССР у магутную высакарыстную дзяржаву, разгарнуць будаўніцтва камуністычнага грамадства. Дзякуючы дзяржаўнаму адзінству Саветаў Радзіма змагла стварыць несакрышчальную абароную магутнасць, якая гарантуе свабоду і незалежнасць народаў, умовы для іх мірна стваральнай працы.

На шматгадовым жыццёвым вопыце ўсе народы краіны пераканаліся, які багаты плён дае

агуртаванне іх у Саюзе Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, які найшырэйшы магчымасці яго адкрывае ў будучым.

Канцэнтрацыя матэрыяльных сродкаў і намаганняў, бескарыслывае ўзаемная дапамога савецкіх народаў дала магчымасць стварыць ва ўсіх рэспубліках высакарэзультывуючую і буйную механізаваную сельскую гаспадарку. У параўнанні з 1922 годам — годам утварэння СССР — атрыманы нацыянальны даход краіны павялічыўся больш чым у 100 разоў. На месцы феадальных і паўфеадальных усенрай царскай Расіі вырасталі шматлікія прамысловыя і культурныя цэнтры, добраўпарадкаваныя гарады і вёскі.

У сацыяльна-палітычным жыцці савецкага грамадства адбыліся глыбокія якасныя змены: ліквідаваны эксплуатацыя і эксплуатаатарскія класы, беспарадоўе, непісьменнасць, умацаваны саюз рабочых і сялян. Складзіліся сацыялістычныя нацыі, усталявалася сацыяльнае і ідэяна-палітычнае адзінства савецкага народа. Выхаваны нацыянальныя кадры, дасягнула росквіту сацыялістычная па зместу, нацыянальная па форме культура народаў. У небылых раней маштабах ствараюцца і публікуюцца на мовах народаў СССР творы літаратуры і мастацтва, навуковыя працы, выпускаюцца газеты і часопісы.

Важным вынікам паспяховага вырашэння нацыянальнага пытання ў нашай краіне з'яўляецца ўсебаковае развіццё моваў усіх сацыялістычных нацый і народнасцей Савецкага Саюза. Больш як 40 народаў, якія не мелі ў мінулым сваёй пісьменнасці, набылі ў савецкі перыяд навукова распрацаваную пісьменнасць і маюць цяпер развіты літаратурны мовы. Усе нацыі і народнасці СССР добраахвотна выбралі рускую мову ў якасці агульнай мовы міжнацыянальных зносін і супрацоўніцтва. Яна стала магутным сродкам узаема сувязі і згуртавання савецкіх народаў, сродкам далучэння да лепшых дасягненняў айчынай і сусветнай культуры.

Выраўноўванне і ўздым узроўня эканамічнага, сацыяльна-палітычнага і культурнага развіцця з'явіліся важным фактарам шпарнага і ўсебаковага прагрэсу ўсіх рэспублік СССР. У брацкім адданні з незвычайнай павяноўтай раскрыліся стваральная энергія, творчы здольнасці, таленты ўсіх нацый і народнасцей Савецкай дзяржавы.

У росквіце сіл ідуць да 50-годдзя свайго непарушнага саюза Расійская СФСР, Украінская ССР, Беларуская ССР, Узбекская ССР, Казахская ССР, Грузійская ССР, Азербайджанская ССР, Літоўская ССР, Малдаўская ССР, Латвійская ССР, Кіргіская ССР, Таджыкская ССР, Армянская ССР, Туркменская ССР, Эстонская ССР. Пялю ў плячо, ствараючы камуністычнае грамадства, працуючы ў нашай краіне звыш ста нацый і народнасцей, і да ікой бы з іх ні належыць савецкі чалавек, ён перш за ўсё ганарыцца тым, што з'яўляецца грамадзянінам вялікага Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

Цэнтральны Камітэт КПСС з задавальненнем адзначае, што партыйныя арганізацыі ўсіх саюзных і аўтаномных рэспублік, аўтаномных абласцей і нацый-

нальных акруг адзінадушна авангардную ролю ў вырашэнні задач камуністычнага будаўніцтва, паслядоўным ажыццяўленні ленінскай нацыянальнай палітыкі, умацаванні дружбы народаў. Яны заўсёды выступаюць як баявыя атрады нашай партыі, высока існуюць сіл савецкага патрыятызму і сацыялістычнага інтэрнацыяналізму, ідуць на чале працоўных мас у іх барацьбе за ажыццяўленне прынцыпаў навуковага камунізму.

Гераічныя намаганні савецкага народа дастойна выявілі пабудова ў СССР развітага сацыялістычнага грамадства, у якім:

дасягнута высокая ўзроўню развіцця агульнасаюзная эканоміка — узаемазвязаны народна-гаспадарчы комплекс, які ўключае ў сабе народную гаспадарку рэспублік і развіваецца па адзінаму дзяржаўнаму плану ў інтэрэсах усёй краіны і кожнай рэспублікі і паасобку;

знішчаны класавы і нацыянальны антаганізм. Грамадства ў цэлым і кожная нацыя і народнасць маюць аднытупную сацыяльную структуру, якую складаюць рабочы клас, калгаснае сялянства і працоўная інтэлігенцыя;

забеспечана ўсебаковае развіццё ў непарушым адзінстве саюзнай дзяржавы і нацыянальнай дзяржаўнасці рэспублік на аснове прынцыпаў дэмакратычнага цэнтралізму і сацыялістычнага федэралізму, савецкай сацыялістычнай дэмакратыі;

створаны неабходныя ўмовы для актыўнага ўдзелу працоўных усіх нацыянальнасцей у развіцці навукі, тэхнікі, культуры. Заканамерным і духоўным жыццём сталі росквіт, збліжэнне і ўзаемазбагачэнне культуры сацыялістычных нацый і народнасцей;

усталявалася ідэалогія марксізму-ленінізму, сацыялістычнага інтэрнацыяналізму і дружбы народаў, інтэнсіўна адыбваюцца працэсы абмену матэрыяльнымі і духоўнымі каштоўнасцямі, кадрамі, у розных формах ўзмацняюцца ўзаемаўплыў, інтэрнацыяналізацыя ўсяго ўкладу жыцця народаў. Цяпер працуючыя кожнай рэспублікі складаюць шматнацыянальны калектыў, у якім нацыянальныя асаблівасці арганічна спалучаюцца з інтэрнацыянальнымі, сацыялістычнымі, агульнасавецкімі рысамі і традыцыямі.

За гады будаўніцтва сацыялізму і камунізму ў СССР узнікла новая гістарычная агульнасць людзей — савецкі народ. Ён фарміраваўся на базе грамадскай уладнасці на сродкі творчасці, адзінства эканамічнага, сацыяльна-палітычнага і культурнага жыцця, марксісцка-ленінскай ідэалогіі, інтэрэсаў і камуністычных ідэалаў рабочага класа. Складліся выдатныя рысы савецкага чалавека: адданасць справе камунізму, сацыялістычнаму патрыятызму і інтэрнацыяналізму, высокая працоўная і грамадска-палітычная актыўнасць, непрымырнасць да эксплуатацыі і прыгнёчэння, нацыянальны і расавыя забавонаў, класавая салідарнасць з працоўнымі ўсіх краін. Выраслі пакаленні сапраўдных інтэрнацыяналістаў — самаадданых барацьбітоў за камунізм. У СССР створаны неабходныя матэрыяльныя і духоўныя ўмовы для далейшага росту творчых магчымасцей кожнага савецкага чалавека, ўсебаковага развіцця асобы.

Вопыт будаўніцтва савецкай шматнацыянальнай дзяржавы бліскача пацвердзіў вывады марксізму-ленінізму: што нацыянальнае пытанне паслядоўна можа быць выраша-

на толькі на базе сацыялістычнай перабудовы грамадства;

што ў адрозненне ад фармальнай буржуазнай дэмакратыі, якая аовяшчае, але ніколі на практыцы не ажыццяўляе нацыянальную роўнасць, сацыялістычная дэмакратыя гарантуе народам роўныя правы і магчымасці, стварае ўмовы для вырашэння нацыянальных праблем з улікам карэзных інтэрэсаў працоўных розных нацыянальнасцей;

што цяснейшае адзінства, ўсебаковае росквіт і ндхліўнае збліжэнне ўсіх нацый і народнасцей Савецкай краіны вызначаюцца прыродай нашага ладу, выступаюць як аб'ектыўная заканамернасць развіцця сацыялізму;

што Саюз Сацыялістычных Рэспублік з'яўляецца найбольш жыццяздольнай і дасканалай формай пабудовы шматнацыянальнай дзяржавы, якая гарманічна спалучае інтэрэсы ўсяго грамадства з інтэрэсамі кожнай нацыі.

Такім чынам, марксісцка-ленінскае вучэнне па нацыянальнаму пытанню вытрымавае выпрабаванне на практыцы, а ленінская нацыянальная палітыка атрымала поўную перамогу.

Адзначаючы слаўны юбілей Саветаў Саюза, мы павінны прытрымлівацца ленінскай традыцыі нашай партыі — падважчы вынікі зробленаму, звартацца перш за ўсё да задач сённяшняга і заўтрашняга дня.

Ва ўмовах камуністычнага будаўніцтва развіццё нацыянальных адносін ідзе па лініі ўсямернага ўмацавання і ўдасканалення добраахвотнага саюза сацыялістычных нацый. «У мінулыя гады пад кіраўніцтвам партыі, — адзначаецца ў Справаздачным дакладзе ЦК КПСС XXIV з'езду, — былі зроблены новыя крокі па шляху ўсебаковага развіцця кожнай з брацкіх савецкіх рэспублік, па шляху далейшага паступовага збліжэння нацый і народнасцей нашай краіны. Гэта збліжэнне адыбываецца ва ўмовах уважлівага ўліку нацыянальных асаблівасцей, развіцця сацыялістычных нацыянальных культур. Пастаянны ўлік як агульных інтэрэсаў усёго нашага саюза, так і інтэрэсаў кожнай з утвараючых яго рэспублік — такая сутнасць палітыкі партыі ў гэтым пытанні».

У ходзе камуністычнага будаўніцтва ўзрастае значэнне СССР як гістарычна цэлкам апрадаўжнай сабе дзяржаўнай мэты партыі, камуністычным ідэалам. Для поспеху гэтай барацьбы асабліва неабходна ўзаемазвязаныя намаганні працоўных усіх рэспублік, эканамічных раёнаў, работнікаў усіх галін народнай гаспадаркі і культуры шматнацыянальных працоўных калектываў. Вырашэнне такіх гіганцкіх праблем, якімі з'яўляюцца стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, камуністычных прадукцыйных сіл, ўсебаковае інтэнсіфікацыя грамадскай вытворчасці, арганічнае спалучэнне дасягненняў сучаснай навука-тэхнічнай рэвалюцыі з перавагамі сацыялістычнай планаванай сістэмы гаспадаркі, забеспячэнне новага ўздыму матэрыяльнай і культурнага ўзроўня жыцця працоўных, фарміраванне новага чалавека, патрабаву канцэнтрацыі ўсёй магутнасці шматнацыянальнай Савецкай дзяржавы, магчымасці якой вызначаюцца як багачства і разнастайнасцю яе рэсурсаў, так і зладжанасцю дзейнасці, арганізаванасцю ўсяго народа.

(Заканчэнне на стар. 3)

ПАСТАНОВА ЦК КПСС АБ ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА 50-ГОДДЗЯ ЁТВАРЭННЯ САЮЗА САВЕЦКІХ САЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1 і 2)

Утварэнні і паспяховае развіццё СССР мае велізарнае міжнароднае значэнне, з'яўляецца важнай вяхой у сацыяльным прагрэсе ўсяго чалавечства. Савецкі вопыт стварэння шматнацыянальнай сацыялістычнай дзяржавы, пабудовы агульнымі намаганнямі нашых народаў развітага сацыялістычнага грамадства, вырашэння складаных нацыянальнага пытання атрымаў сусветнае прызнанне і аказвае неадзіную дапамогу ўсім барацьбітам за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне.

Сістэме капіталізму, сацыяльнага і нацыянальнага прыгнечання, расавай дыскрымінацыі цвёрды процістаяць сусветная сацыялістычная сістэма. Паслядоўнае ажыццўленне прынцыпаў сацыялістычнага інтэрнацыяналізму забяспечвае найбольш поўную рэалізацыю спецыфічных і агульных інтарэсаў брацкіх краін. Новы грамадскі лад нясе з сабой і новы тып міжнародных адносін. Узаемаадносін сацыялістычных краін усё больш характарызуюць пастаянна растуць палітычныя, гаспадарчыя і культурныя сувязі, развіццё эканамічнай інтэграцыі, актыўны абмен вопытам і ведамі, цеснае супрацоўніцтва ў галіне знешняй палітыкі.

КПСС бачыць сваю першарадную задачу ў тым, каб настойліва дабівацца ўсё больш цеснага згуртавання і ўмацавання дружбы савецкага народа з народамі іншых сацыялістычных краін, усебаковага расшарэння палітычных, эканамічных, ідэалагічных і культурных сувязей паміж імі.

СССР выступае на сусветнай арэне як сіла, якая цвёрда і паслядоўна праводзіць палітыку міру і дружбы, адстойвае ленынскія прынцыпы раўнапраўя народаў, рашуча выступае супраць каланіялізму, некалганіялізму і расізму, супраць усіх форм нацыянальнага прыгнечання. Гэта палітыка была і застаецца важнейшым фактарам, процідзеючым агрэсіўнай стратэгіі імперыялізму і рэакцыі, збройной актыўнай барацьбы супраць захопніцкіх войнаў, за бяспеку і свабоду народаў, за сацыяльны прагрэс.

У барацьбе супраць імперыялізму многія заваяваленыя народы калоній і паўкалоній заваявалі дзяржаўную самастойнасць. У гэтай барацьбе яны абавіраліся на падтрымку Савецкага Саюза, сацыялістычнай садружнасці.

Наша краіна ўстанавіла з малымі нацыянальнымі дзяржавамі адносіны, заснаваныя на раўнапраўі, узаемнай павазе, неўмяшанні ва ўнутраныя справы, на ўсебаковым супрацоўніцтве ў агульнай антыімперыялістычнай барацьбе. Савецкі Саюз паслядоўна падтрымлівае рэвалюцыйны рух народаў Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі за эканамічнае вызваленне і антыімперыялізм, за сацыяльны прагрэс. СССР ажыццўляе палітыку інтэрнацыянальнай саўдзурнасці з патрыятамі, якія змагаюцца са зброяй у руках супраць ілчэ існуючых каланіяльных і расісцкіх рэжымаў.

Савецкі Саюз паслядоўна адстойвае ленынскія прынцыпы мірнага сусілавання дзяржаў з рознымі грамадскімі ладамі, які садзейнічае разраджэнню напружанасці ў свеце.

Велізарнае значэнне для ажыццўлення ў сучасных умовах ленынскай знешнепалітычнай лініі Савецкага Саюза мае выступаўная XXIV з'езда КПСС канструктыўная і рэалі-

стычная праграма барацьбы за мір і міжнароднае супрацоўніцтва, за свабоду і незалежнасць народаў. Яна адпавядае карэнным нацыянальным інтарэсам усіх уваходзячых у СССР сацыялістычных рэспублік, усіх савецкіх людзей і сустраля шырокую падтрымку ўсёды на зямным шары. Цяпер Савецкі Саюз паўстае перад усім светам як краіна будучага камунізму, цытадэль дружбы народаў, апора міжнароднага рэвалюцыйна-вызваленчага руху.

Шматнацыянальны савецкі народ сустракае 50-годдзе ўтварэння СССР магутным, маналітна згуртаваным, упэўненым і матэрыяльна ідуцым пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі наперад па шляху, наменчанам у Праграме, XXIV з'ездам КПСС. Выпрацаваны з'ездам грандыёзныя планы далейшага камуністычнага будаўніцтва адкрываюць шырокі прастор для стваральнай творчасці працоўных усіх нацыянальнасцей нашай краіны.

Ідучы насустрач слаўнаму юбілею, Цэнтральны Камітэт КПСС зноў павыярдае цвёрду рашучасць партыі, выражанае ў XXIV з'езде, і ў далейшым нухільна праводзіць ленынскі курс на ўсямернае ўмацаванне Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, рабіць усё неабходнае для таго, каб сувязі паміж народамі нашай краіны становіліся цеснейшымі і глыбейшымі, каб ілчэ мацнейшым было іх інтэрнацыянальнае сацыялістычнае адзіства.

Цэнтральны Камітэт КПСС пастанаўляе:

Усім партыйным, савецкім, грамадскім арганізацыям, працоўным калектывам разгарнуць падрыхтоўку да 50-годдзя ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік як вялікага ўсенароднага свята аднаення, дружбы і брацтва нацыяў і народнасцей нашай краіны, якія будуць камуністычнае грамадства, перамогі ленынскай нацыянальнай палітыкі КПСС, пралетарскага інтэрнацыяналізму.

ЦК Кампартыі саюзных рэспублік, крайномам, абкомам, акружкомам, гаркомам, райкомам партыі, лярвічым партыйным арганізацыям распрацаваць планы падрыхтоўкі да 50-годдзя ўтварэння СССР і на іх аснове разгарнуць шырокую арганізатарскую і палітычную работу ў кожнай рэспубліцы, краі, вобласці, акрузе, горадзе, раёне, у кожным працоўным калектыве. Прадугледзьце правядзенне сходаў, прысвечаных гэтай даце, на прадпрыемствах, будоўлях, у калгасах і саўгасах, установах, навучальных установах, воінскіх часцях і падраздзяленнях.

У ходзе падрыхтоўкі да маючага адбыцця юбілею звярнуць увагу на раскручэнне:

• прынцыпаў марксіска-ленынскай тэорыі і праграмных палажэнняў Камуністычнай партыі па нацыянальным пытанню, крыніц сілы і жыццёвасці ленынскай нацыянальнай палітыкі;

• сусветна-гістарычнага значэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік як жывога ўвасаблення прынцыпаў пралетарскага інтэрнацыяналізму; значэння ўтварэння Савецкага Саюза для пабудовы сацыялізму і камунізму ў нашай краіне, для ўмацавання абароны і забеспячэння свабоды і незалежнасці народаў СССР, для ўмацавання пазіцыі сацыялізму на міжнароднай арэне, раз-

віцця сусветнага рэвалюцыйнага працэсу;

• вынікаў гіганцкай дзейнасці Савецкай дзяржавы па ўздыму эканомікі і культуры ўсіх нацый і народнасцей, якія насяляюць СССР, па фарміраванню новых міжнародна-нацыянальных адносін, заснаваных на дружбе, узаемапавазе і ўсведамленні мацнеючага адзіства;

• ленынскага курсу XXIV з'езда партыі, які вызначыў перспектывы эканамічнага і сацыяльна-палітычнага развіцця краіны, павышэння дабрабыту савецкага народа, росквіту і паступовага збліжэння нацый і народнасцей СССР, развіцця і ўмацавання агульнанароднага сацыялістычнага дзяржаўнасці і дэмакратыі.

Адборчыя ініцыятывы перадавых калектываў прадпрыемстваў, будоўляў, калгасаў, саўгасаў па шырокаму разгорнутым сацыялістычнага саборніцтва за дастойную сустрачку юбілею Саюза ССР і дзятрміновае выкананне плана другога года дзевятай пяцігодкі.

Актыўна выкарыстоўваць падрыхтоўку да 50-годдзя Савецкага Саюза для далейшага палітычнага інтэрнацыяналізацыі выхавання працоўных. Выхаванне савецкіх людзей, моладзі ў духу пралетарскага інтэрнацыяналізму і бязмежнай адданасці вялікай сацыялістычнай Радзіме — Саюзу ССР, клопатаў аб яго росквіце — важны бок фарміравання камуністычнай грамадскай свядомасці. Інтэрнацыяналісцкае выхаванне выступае як адна з цэнтральных задач усіх партыйных, савецкіх, гаспадарчых, культурных і грамадскіх арганізацый, усіх нашых кадраў у цэнтры і на месцах, у кожнай рэспубліцы, краі, вобласці, у кожным калектыве. У гэтай рабоце трэба ўсебакова выкарыстаць рэвалюцыйныя, баявыя і працоўныя традыцыі рабочага класа, працоўных усіх рэспублік Савецкага Саюза, шырыя паказваць, што далейшае развіццё міжнародна-нацыянальных адносін, ўмацаванне дружбы народаў, працэсу росквіту і збліжэння сацыялістычных нацый робіць спрыяльны ўплыў на ўсе сферы жыцця савецкага грамадства — эканоміку і палітыку, ідэалагію і мараль, культуру і быт.

Абавязак кожнага камуніста — усмерна ўмацоўваць у масах усведамленне прыналежнасці да адзінай сацыялістычнай Радзімы, да вялікай інтэрнацыянальнай арміі будаўнікоў новага грамадства. Неабходна і ў далейшым настойліва весці работу па выхаванню працоўных у духу глыбокай павазі да ўсіх нацый і народнасцей, не прымырэнска да перажыткаў нацыяналізму і шавінізму, праўдзіннаму месніцтва, забіспячэнню паслядоўна класавы, строга навуковым падыход у ацэнцы гісторыі народаў.

Партыйныя арганізацыі павінны зыходзіць з таго, што нацыянальнае пытанне з'яўляецца адным з вострых участкаў барацьбы паміж сацыялізмам і капіталізмам, марксізма-ленынізму супраць буржуазнай і рэвізіяніскай ідэалогіі. Імкнучыся аслабіць пазіцыі сацыялізму, унесці раскол у рады міжнароднага камуністычнага і рабочага руху, падаць нацыянальна-вызваленчы рух, імперыялісты шырока звартаюцца да распаўсювання расізму, спрабуюць раз'яднаць на нацыянальнай глебе розныя атрады працоўных. Буржуазная прапаганда імкнецца ўкараніць нацыяналістычныя погляды ў сви-

домасць народаў сацыялістычных краін, выкарыстаць нацыяналізм для падрыўу сацыялістычнага ладу. Задача заключана ў тым, каб пастаянна весці прапаганду ідэй пралетарскага інтэрнацыяналізму, дружбы і брацтва народаў, даваць свочасовую палітычную асімку варожым спробам адрэзаць нацыяналістычныя настроі і погляды. Неабходна рашуча выкрываць ідэалагічны антыкамунізм, правага і «левага» рэвізіянізму, нацыяналізму і шавінізму.

Рэкамендаваць ВЦСПС ажыццявіць мерапрыемствы, якія прадугледжвалі б шырокі ўдзел прафсаюзаў у падрыхтоўцы і святкаванні 50-годдзя ўтварэння СССР. Усю гэту работу весці пад знакам ўмацавання кіруючай ролі рабочага класа на чале з Камуністычнай партыяй ва ўмацаванні Саю за ССР, далейшага развіцця творчай актыўнасці рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі, усіх працоўных у вырашэнні агульнанародных задач гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, пастаўленых XXIV з'ездам КПСС.

Рэкамендаваць ЦК ВЛКСМ ажыццявіць мерапрыемствы па ўдзеле камсамольцаў, моладзі ў падрыхтоўцы і святкаванні 50-годдзя СССР. Работа камсамольскіх арганізацый павінна быць накіравана на выхаванне падрастаючага пакалення ў духу камуністычнай ідэянасці, адданасці нашай савецкай Радзіме, непарушнай дружбы народаў, сацыялістычнага інтэрнацыяналізму. Звярнуць асаблівую ўвагу на вывучэнне камсамольцамі, усім моладдзю марксіска-ленынскай тэорыі нацыянальнага пытання, ленынскай нацыянальнай палітыкі КПСС, дасягненню Саюза ССР, на засваенне слаўных інтэрнацыяналісцкіх традыцый Камуністычнай партыі і ленынскага камсамола, на актыўны ўдзел юнакоў і дзівчат у барацьбе за выкананне рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

Міністэрству абароны СССР і Галоўнаму палітычнаму ўпраўленню Савецкай Арміі і Ваенна-Марскому Флоту ў адпаведнасці з гэтай пастановай распрацаваць указанні камандзірам, паліторганам, партыйным арганізацыям аб разгорнутым шырокім прапагандыскай і масава-палітычнай работы ў сувязі з падрыхтоўкай да 50-годдзя ўтварэння Саюза ССР. Накіраваць палітычную работу на далейшае ўмацаванне дружбы і брацтва, воінаў усіх нацыянальнасцей, выхаванне гордасці за дасягненні нашай Радзімы, садружнасці сацыялістычных краін, гатоўнасці са зброяй у руках абароны рэвалюцыйнага заваёвы народаў.

Рэдакцыям газет «Правда», «Известия», «Социалистическая индустрия», «Сельская жизнь», «Советская Россия», «Экономическая Газета», «Труд», «Комсомольская правда», часопісаў «Коммунист», «Партийная жизнь», «Политическое самообразование», «Агитатор» і іншых цэнтральных газет і часопісаў, ТАСС, Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў СССР па тэлебачанню і радыёвяшчанню і яго мясцовым органам, рэдакцыям рэспубліканскіх, краіных, абласных, гардскіх і раённых газет і часопісаў арганізаваць шырокае асяваленне падрыхтоўкі да 50-годдзя СССР, поспехаў ленынскай нацыянальнай палітыкі, ле міжнароднага значэння.

Неабходна паўней выкарыстоўваць цэнтральныя і мясцовыя друку, тэлебачанне, радыё ў ін-

тэрнацыянальным выхаванні працоўных, усебакова асяваць жыццё ўсіх савецкіх рэспублік іх брацкае супрацоўніцтва, абавіраючыся пры гэтым на шырокі шматнацыянальны зўтарскі актыў — перадавых рабочых і калгаснікаў, вучоных, прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі, партыйных і савецкіх работнікаў, спецыялістаў прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

Інстытуту марксізму-ленынізму, Акадэміі грамадскіх навук і Вышэйшай партыйнай школе пры ЦК КПСС, ВЦСПС, ЦК ВЛКСМ, Акадэміі навук СССР, Міністэрству культуры СССР, Міністэрству вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР, Міністэрству асветы СССР, Міністэрству юстыцыі СССР, Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў СССР па тэлебачанню і радыёвяшчанню, Камітэту па друку пры Савете Міністраў СССР, Камітэту па кінематаграфіі пры Савете Міністраў СССР, Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў СССР па прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, Камітэту па фізічнай культуры і спорту пры Савете Міністраў СССР, праўленню ўсесаюзнага таварыства «Веды», праўленіям Саюза пісьменнікаў СССР, Саюза кінематаграфістаў СССР, Саюза мастакоў СССР, Саюза архітэктараў СССР, Саюза журналістаў СССР ажыццявіць неабходныя мерапрыемствы ў сувязі з 50-годдзем ўтварэння СССР, прадугледзеўшы ў прыватнасці:

• падрыхтоўку і выданне палітычнай, навуковай і мастацкай літаратуры; тэатрыяльныя канферэнцыі, навуковыя сесіі, выстаўкі, фестывалі, падрыхтоўку і выпуск фільмаў, правядзенне конкурсаў на лепшыя навуковыя работы, творы літаратуры і мастацтва; выступленні ў Маскве, Ленінградзе, саюзных рэспубліках прафесіянальных і самадзейных мастацкіх калектываў і выканаўцаў; правядзенне пленумаў творчых саюзаў; масавыя спартыўныя спаборніцтвы, спартакіяды і інш.

ЦК КПСС заклікае рабочы клас, калгаснае сялянства, народную інтэлігенцыю азнамянаваць слаўны юбілей Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік новымі дасягненнямі ў ажыццўленні рашэнняў XXIV з'езда партыі, ўмацаванні магутнасці нашай шматнацыянальнай сацыялістычнай Айчыны, ў развіцці эканомікі, культурным будаўніцтве павышэнні дабрабыту працоўных.

ЦК КПСС выказвае ўпэўненасць у тым, што 50-годдзе ўтварэння Савецкага Саюза з'яўляецца новай яркай дэманстрацыяй адзінства нацый і народнасцей СССР, іх згуртаванасці вакол Камуністычнай партыі, перамогі прынцыпам інтэрнацыяналізму і дружбы народаў.

Асвеняныя ленынскім сцігам пралетарскага інтэрнацыяналізму, народы нашай краіны пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі адзінлі сацыялістычную рэвалюцыю, адстаялі яе заваявы ў грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнах.

Адзінай дружнай сям'ёй яны пабудавалі развіты сацыялізм.

Мацнеючае адзінства і непарушная дружба савецкіх народаў — залог будучых перамог у будаўніцтве камунізму.

ЮБІЛЕЮ АРМІІ ПРЫСВЕЧАНА

«Савецкай Арміі прысвячаюцца» — пад такім дэвізам 19 лютага ў студэнтаў першага курса гісторыка-філалагічнага факультэта прайшоў святочны «Агеньчык».

Рыхтаваліся да яго першакурснікі з вялікім энтузіязмам, з асаблівым агеньчыкам. Спраў было шмат, і ў кожнага было сваё даручэнне: адны запрашалі гасцей, другіх рыхтавалі мастацкую самадзейнасць, а трэцім было даручана афармленне залы.

На «Агеньчык» былі запрошаны госці. І сярод іх загадчык кафедры рускай і беларускай моў прафесар У. В. Анічанка, выкладчык БПЧТУ, прафесар М. В. Сядзніка, дацэнт У. Д. Будзько, дацэнт В. І. Мядзведзева, старшыня Чырвонага Крыжа ўніверсітэта Л. Н. Маціевіч, старшыня прафкома ўніверсітэта М. Вайда, старшыня клуба мастацкай самадзейнасці В. Паркоўскі, а таксама студэнты-старшакурснікі І. Рубанік і Л. Мікітчэнка.

З надзвычайнай цікавасцю ўсе прысутныя праслухалі выступленні ганаровых гасцей нашага «Агеньчыка» ўдзельніка Першай Коннай Арміі, а зараз выкладчыка БПЧТУ, прафесара М. В. Сядзніка і ўдзельніка Вялікай Айчыннай вайны прафесара У. В. Анічанкі. Выступілі таксама перад студэнтамі воіны Савецкай Арміі.

Прыемна адзначыць, што нашы студэнты падрыхтавалі даволі цікавую праграму, з якой лямі выступілі перад сабраўшыміся. Выдатнае музычнае афармленне «Агеньчыка» было наладжана вакальна-інструментальным ансамблем «Радзімічы», якім кіруе студэнт нашага факультэта Л. Каханчык. Вызначыліся таксама ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Г. Матухіна, Г. Ступак, Т. Радзіёнава, Л. Бахарова, Л. Крываліцкі і С. Завадзіч. Добра папрацавалі і студэнты В. Каролік, С. Вітошка, М. Шубкін, якім была даручана арганізацыя ўсяго «Агеньчыка».

Наогул, «Агеньчык» удаўся. Усім было весела, многае мы пазналі. Хочацца спадзявацца, што добры пачатак першакурснікаў стане такой жа добрай традыцыяй, будзе пачаткам карысных спраў.

С. КОРХАВА,
студэнтка 1 курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

На здымках: Усіх захапіла выступленне ўдзельніка Вялікай Айчыннай вайны, а зараз загадчыка кафедры рускай і беларускай моў прафесара У. В. Анічанкі (здымак уверсе).

Традыцыя. Пераемнасць пакаленняў. Менавіта так можна ўмацаць, глядзячы на здымак. Удзельнік Першай Коннай Арміі, а зараз прафесар БПЧТУ загадчык кафедры М. В. Сядзніка гутарыць з удзельнікам манеўраў «Давіна», студэнтам першага курса гісторыка-філалагічнага факультэта Г. Матухіным. Есць аб чым расказаць ветэрану.

ДЛЯ АМАТАРАУ ПРЫРОДЫ

У канцы мінулага года выдавецтва «Мысль» выпусціла даведнік-вызначальнік «Травяністыя расліны СССР» у 2 тамах. Аўтары выдання — батанікі біелага-глебавага факультэта МДУ Ю. Е. Аляксееў, В. Н. Вехаў, Г. П. Гапачка, Ю. К. Дундзін, В. Н. Ціхаміраў, В. Р. Філін. Рэдактарам гэтага даведніка з'яўляецца вядомы геабатанік прафесар Т. А. Рабатноў.

Гэта кніга дае апісанне амаль 1000 відаў травяных раслін нашай краіны, звесткі аб іх распаўсюджанні, умовах росту, фенологіі і гаспадарчым значэнні.

Першы том коратка характарызуе раслінныя зоны СССР, у ім жа — нарыс аб ахове раслін, важнейшыя тэрміны, якія ўжываюцца пры апісанні раслін, а таксама табліцы для вызначэння сем'яў.

Другі том з'яўляецца працягам першага. Тут даецца апісанне і адлюстраванне астатніх відаў траў. У канцы другога тома прыведзены спіс літаратуры і ўказальнік рускіх і лацінскіх назваў раслін.

Выданне разлічана на шырокае кола чытачоў, на ўсіх аматараў прыроды. Вельмі каштоўнае яно і для студэнтаў-біелагаў, бо кніга пашырыць уяўленне аб фларыстычным і раслінным багацці нашай краіны.

Л. САПЕГІН,
в. а. дацэнта кафедры батанікі.

Наш госць—акадэмік І. С. Краўчанка

стаць трыдзіная задача «Творча распрацоўваць пастаўленыя жыццёвыя праблемы, шырока прапагандаваць дасягненні марксісцка-ленінскай навукі, стваральнай працы савецкага народа, даваць аргументаваны адпор буржуазным і рэвізійніцкім наскокам на нашу тэорыю і практыку».

Канкрэтызуючы пастаўленыя перад гісторыкамі рэспублікі задачы тав. П. М. Машэраў асабліва рэкамендаваў ім сканцэнтравана свае намаганні «на распрацоўцы асноўных этапаў гісторыі беларускага народа і Кампартыі Беларусі». У рашэнні гэтых праблем неабходна кардынальна намаганню навуковых інстытутаў і кафедр ВУНУ.

Ажыццяўляючы гэтыя ўказанні, рэктарат і кафедра гісторыі КПСС і навуковага камунізму Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта запрасілі буйнага вучонага Беларусі акадэміка АН БССР Івана Сяргеевіча Краўчанку для чытання студэнтам спецкурса «Гісторыя савецкага партызанскага руху».

Імя акадэміка І. С. Краўчанкі шырока вядома ў навуковым свеце нашай краіны. Выхаванец Інстытута чырвонай прафесуры, удзельнік грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, адзін з арганізатараў усенароднага партызанскага руху на часова акупіраванай тэрыторыі Беларусі, ён прысвяціў сваю навуковую дзейнасць гісторыі беларускага народа і асабліва гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Савецкага Саюза. Вялікую навуковую работу ён на працягу доўгага часу павіна спалучаць з педагогічнай.

Студэнты-гісторыкі нашага ўніверсітэта ў працэсе чытання курса атрымалі глыбокія веды

па метадалогіі і гісторыяграфіі праблемы, па гісторыі разгортвання партызанскага руху пад кіраўніцтвам КПСС.

Гэтая праблематыка зацікавіла і прафесара-выкладчыцкі састаў кафедры, які з вялікай цікавасцю праслухаў асобныя лекцыі акадэміка. На кафедры адбыўся ґрунтоўны абмен думкамі па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны і гэта невяпадкова. Зусім нядаўна па просьбе сактара гісторыі Вялікай Айчыннай вайны АН БССР, якім кіруе акадэмік І. С. Краўчанка, на кафедры рэвізійраваўся чацвёрты том гісторыі БССР.

Акадэмік І. С. Краўчанка

Акадэмік І. С. Краўчанка сустраўся са студэнтамі і выкладчыкамі гісторыка-філалагічнага факультэта, расказаў ім аб тых праблемах, над якімі зараз працуюць гісторыкі Беларусі.

Кафедра гісторыі КПСС і навуковага камунізму будзе і надалей умацоўваць свае кантакты з вучонымі Беларусі.

А. МЯШЧЭРСКІ,
загадчык кафедры гісторыі КПСС і навуковага камунізму, дацэнт.

Г. ЕЎДАКІМЕНКА,
загадчык секцыі ўсеагульнай гісторыі, дацэнт.

НА ЗДЫМКАХ: Акадэмік АН

XXIV з'езд КПСС асабліваю ўвагу звярнуў на неабходнасць павышэння ўзроўню тэарэтычнай работы па фарміраванню камуністычнага светлагледдзі савецкіх людзей. У гэтай рабоце вялікае значэнне належыць грамадскім навукам. У сувязі з гэтым партыя ўдзяляе першаступенную ўвагу ўдасканаленню ўзроўню выкладання грамадскіх дысцыплін, у тым ліку гісторыі КПСС і грамадзянскай гісторыі.

На нядаўна адбыўшайся рэспубліканскай нарадзе вучоных-грамадазнаўцаў ВУНУ і навуковых устаноў навідават у члены Палітбюро ЦК КПСС, Першы сакратар ЦК КПБ П. М. Машэраў падкрэсліў, што перад нашымі тэарэтычнымі кадрамі

выказаў супрацоўнікам кафедры падзяку за глыбокую і прыгожую крытыку тома і пажаданні, якія лямі выказалі. Гэта пацешыць змест кнігі.

БССР І. С. Краўчанка (уверсе).
З вялікай цікавасцю слухалі студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта лекцыю акадэміка І. С. Краўчанкі.

Здымкі, змешчаныя ў нумары, зрабіў А. Рудчанка.

Рэдактар **М. ВОЙНАЎ.**